

Ministrovo presvedčenie, že koalícia ho v parlamente podrží

Diskusný duel medzi poslankyňou Národnej rady SR Z. Martinákovou (Slobodné fórum) a ministrom zdravotníctva SR R. Zajacom

Moderátorka Luba Oravová (STV 1, relácia O 5 minút dvanásť): Opozícia avizuje, že na januárovej schôdzi navrhne aj odvolanie ministra zdravotníctva Rudolfa Zajaca. Skôr než sa ho na to spýtame, obrazová informácia:

Bez väčšieho záujmu a diskusie poslanci schválili strop pre zdravotnícke poplatky. Rozhodnúť o nich bude môcť vláda SR. Poslanci jej zákonom obmedzili možnosť zvyšovať ich neobmedzene. Pacienti tak u lekára môžu zaplatiť v roku 2006 namiesto súčasných 20 korún najviac 30 a v nemocnici namiesto 50 až 70 korún. Presadil to minister zdravotníctva SR Rudolf Zajac s pomocou dvoch poslancov HZDS. Zmenu obhajoval aj s tým, že do konca volebného obdobia tejto vlády už k zvýšeniu poplatkov nedôjde. Opozícia to však kritizuje. Zmena zákona sa stala pre stranu SMER-SD dôvodom na podanie návrhu na odvolanie ministra Zajaca. Vyčíta mu, že do zdravotníctva pustil finančné skupiny, ktoré ho riadia. **Predseda Smeru-SD Robert Fico:** Ak by opozícia tento návrh nepodala, pri takomto vyčítaní ministra zdravotníctva, rezignovala by na svoju úlohu.

Návrh na odvolanie ministra podpísali a na januárovej schôdzi aj podporia poslanci KSS a Slobodného fóra. HZDS návrh nepodpísalo. Na plenárnom rokovaní ho podľa podpredsedu hnutia Milana Urbániho podporí.

Moderátorka: ***Pán minister, počuli sme v príspevku, že Smer spolu s ďalšími opozičnými stranami pripravuje vaše odvolanie. Ak sa nemýlim, je to v tomto volebnom období vaše prvé odvolanie. Akú realnosť dávate tomuto návrhu?***

Minister R. Zajac: Zatiaľ som naozaj ešte nemal čas čeliť svojmu odvolaniu. Ak by sa malo uskutočniť, lebo zatiaľ je to ešte len vo verbálnej rovine, bude to moja premiéra.

Moderátorka. ***Vyjadrili ste sa, že sa odvolania neobávate. Naozaj ste si istý, že nebude úspešné?***

Minister R. Zajac: V parlamente si v súčasnosti človek nemôže byť ničím istý, ale ak by ma odvolali, čo by sa vlastne stalo - zemeguľa sa neprestane krútiť okolo svojej osi. Som presvedčený, že koalícia podrží svojho ministra a aj tí, ktorí hlasujú za moje zákony, nepripustia moje odvolanie. Doteraz sa opozícii ani raz neporadilo odvolať člena vládneho kabinetu.

Moderátorka: ***Budete sa teda „spoliehať“ aj na niektorých poslancov HZDS?***

Minister R. Zajac: HZDS je opozičná strana, a preto pri každom odvolávaní ministra nemôžu dosť dobre hľadať nejaký priestor... Na druhej strane hlasovanie o štátnom rozpočte najsilnejšie legitimizuje vládu. Schválenie rozpočtu na rok 2006 nebolo problémové, preto si myslím, ale to je len môj názor, že nie je veľmi veľká pravdepodobnosť, že by sa opozícii podarilo odvolať ma. Skôr si myslím, že sa otvorí priestor na prezentovanie témy o zdravotníctve, na kritiku ministra, ktorý naozaj robil ťažkú reformu, možnosť poukázať na „nesociálnosť“ reformy a na všetky „súvislosti“, ktoré sme tu prežívali tri roky. Podľa mňa je to legitímne právo opozície - aj celá tá procedúra spojená s prejavmi v parlamente, pred médiami, takže skoro nemá význam venovať tomu, z môjho pohľadu, väčšiu pozornosť. Samozrejme, opoziční poslanci musia argumentovať, kde došlo k pochybeniam a parlament - a to je kľúčové - musí rozhodnúť.

Moderátorka: ***Pani Martináková, návrh na odvolanie ministra zdravotníctva prichádza v poslednom roku volebného obdobia vlády. Prečo vlastne až teraz?***

Poslankyňa Z. Martináková: Z našej strany je to veľmi jasná pozícia, pretože sme dlhodobým kritikom pána ministra a jeho krokov na presadzovanie zmien v rezorte. Už keď prišiel so šesticou zákonov, sme upozorňovali na ich niektoré legislatívne nedostatky. Hovorili sme o tom, že pre pacienta bude zdravotníctvo čoraz drahšie, čo sa aj potvrdzuje. Ukazuje sa, že zdravotné poisťovne ako akciové spoločnosti dávajú čoraz menej financií na zdravotnú starostlivosť a stále viac peňazí smeruje inde. Zatiaľ nevieme, že kam. Na Ústavný súd SR sme dali štyri podania, ktoré v niektorých častiach veľmi vážne napádajú reformu.

Následne prišli ďalšie legislatívne kroky, veď zákon o zdravotnom poistení sme od spustenia tzv. reformy novelizovali už tri či štyrikrát. Je evidentné, že legislatívny proces sa nezvládol. No a najnovšie udalosti okolo výberového konania na stanice rýchlej zdravotnej pomoci, to je už len taká čerešnička na torte...

Moderátorka: **Takže vy ste len viac-menej čakali, kým sa toho nazhromaždí viac?**

Poslankyňa Z. Martináková: V jednej relácii som pánu ministrovi povedala, že vždy sa objaví nejaký škandál v spoločnosti, keď sa následne prednostne rieši iný minister a on sa nemôže dostať na rad. Terajšie udalosti však hovoria jasne. Teraz je našou povinnosťou, keďže sme mali neustále veľmi vážne výhrady k práci pána ministra, aby sme v parlamente vysvetlili, prečo zásadne nesúhlasíme s jeho krokmi.

Moderátorka: **Ukazuje sa, že k jeho odvolaniu zrejme nedôjde, pretože opozícia nemá istých 76 hlasov. Prečo vlastne do toho idete, keď výsledok zrejme nebude taký, aký očakávate?**

Poslankyňa Z. Martináková: Je našou povinnosťou povedať, aké kroky pán minister robí, prezentovať, ako veľmi zdravotníctvu škodia, a že robia zo zdravotníctva tvrdý biznis. Upozorňovali sme, že reformné zákony sú šité pre finančné skupiny. Aj výberové konanie na stanice rýchlej zdravotnej pomoci, o ktorých ešte bude reč, sú takisto šité na mieru pre finančné skupiny, čo môže v budúcnosti spôsobiť v zdravotníctve obrovské problémy. Navyše je tu aj pozoruhodný politický dôvod. Nastala situácia, že pán minister nemá žiadne politické krytie. On vlastne nebude niest zodpovednosť za reformu. Chceme sa na pôde parlamentu vážne spýtať, kto sa bude vo volebnom roku zodpovedať občanom za kroky, ktoré sa urobili v zdravotníctve.

Minister R. Zajac: Pani poslankyňa, moje politické krytie je asi dvakrát také ako vaše. Toto je vaša špeciálna téma, hoci neviem, aký je rozdiel medzi nami dvomi. Vy ste odišli z koalície po schválení vládneho programu a nateraz máte asi päť poslancov. Za mnou stojí celá vládna koalícia a som členom vlády, ktorá je zatiaľ úspešná. Takže to je moje politické krytie. Za reformu zdravotníctva zodpovedá vláda SR a bude sa uchádzať o voličov, o odsúhlasenie tejto reformy v budúcich voľbách. Preto si myslím, že netreba zo mňa robiť vydriducha, ktorý sa „priplazil“ do vlády, urobil katastrofálne zmeny a teraz zmizne bez stopy. Nie. Preto, opakujem, mám prinajmenšom také politické krytie, ako vy a všetci 150 poslanci parlamentu, či ako všetci ostatní členovia vlády, alebo ak chcete, celá vládna koalícia.

Moderátorka: **Pod'me teraz k problematike, ktorá rezonuje v zdravotníctve: privatizácia záchraných staníc...**

Poslankyňa Z. Martináková: V súvislosti s výberovým konaním na rýchlu zdravotnícku pomoc môže byť trestné oznámenie veľmi aktuálne. Ukazujú sa totiž mnohé fakty, že mohlo dôjsť aj k porušeniu zákona.

Moderátorka: **Mohli by ste to konkretizovať?**

Poslankyňa Z. Martináková: Výberové konania vyhrali firmy, ktoré nemajú priestory, sanitky ani personál. Sanitky síce môžu byť nahradené finančnou garanciou, ale vlastníť priestory bolo nevyhnutné. A ukazuje sa, že ich nemajú.

Moderátorka: **Čo sa, podľa vás, za tým skrýva?**

Poslankyňa Z. Martináková: Na prieskume na ministerstve zdravotníctva sme dostali údaje. Prešla som si výberové podmienky aj komentár, ktorý potom pán minister vydal k výberovým kritériám. Komentár zásadne zmenil tie na začiatku naozaj prísne stanovené podmienky. Z celého tohto výberového konania trčí, že bolo pripravené a zrealizované pre záujmové finančné skupiny, ktoré sa dostanú k tejto lukratívnej zákazke v rezorte, pretože ju zdravotné poisťovne dobre platia.

Moderátorka: **Pán minister, vraj ste ovládaný finančnými skupinami...**

Minister R. Zajac: V zákone 579 o záchrannej zdravotnej službe je určené, za akých podmienok sa vydáva licencia. To zmäkčovanie, ktoré spomína pani poslankyňa, bolo podmienené s tým, že sme potrebovali reagovať na zmeny v zákone o integrovanom záchranom systéme, ktorého súčasťou je aj zdravotníctvo.

Moderátorka: **Takže všetci tí, ktorí boli v prvom kole výberu úspešní, splnili podmienky zákona?**

Minister R. Zajac: Zákon detailne neurčuje, ako sa robí výberové konanie. Mali sme výberovú komisiu, ktorá mala štatút. Poslanci boli u nás na prieskume, v ktorom budú pokračovať v januári a na niektoré veci im budeme odpovedať písomne.

Moderátorka: ***Takže ste nevychádzali v ústrety finančným skupinám?***

Minister R. Zajac: Nevieľm o tom nič, že by im niekto vychádzal v ústrety. Skôr naopak. Podmienky sa trochu zjemnili, čo umožnilo prejavíť záujem aj ďalším uchádzačom. Nakoniec v tendri uspelo 32 uchádzačov, teda nie je pravda, že by to boli dve, tri firmy. Pravda je, že niektoré nemocnice neuspeli a niektoré áno.

Moderátorka: ***Prečo?***

Minister R. Zajac: Niektoré neuspeli preto, lebo si podali žiadosť a pretransformovali sa. Práve rok 2005 bol typický na transformáciu mestských a regionálnych nemocníc. Mestá ich menili na neziskové organizácie alebo na akciové spoločnosti. Licencia je však neprenosná...

Moderátorka: ***Pani Martináková povedala, že spoločnosti, ktoré získali licencie, neboli vybavené personálne, nemali sanitky a ani priestory...***

Minister R. Zajac: Zákon predpokladá, že do troch mesiacov od získania právoplatnej licencie musia preukázať personálne a materiálne-technické zabezpečenie.

Moderátorka: ***Takže ho musia mať až po troch mesiacoch?***

Minister R. Zajac: Nie, do troch mesiacov. Od nadobudnutia právoplatnosti licencie do troch mesiacov bude ministerstvo zdravotníctva a Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou kontrolovať, čo kto reálne má alebo nemá. Kto nemá personálne a materiálne-technické zabezpečenie, príde o licenciu aj o peniaze. Kto má, bude pokračovať ďalej. Na druhom kole sa môžu zúčastniť všetci neúspešní uchádzači; ak splnia kritériá - a podľa mňa ich drvivá väčšina splní, lebo už sú akciovou spoločnosťou Veritel' oddlžení a nemajú dlhy voči Sociálnej poisťovni - budú úspešní. Zhodou okolností na čelo tých štrnástich primátorov, ktorí protestovali proti tendru na záchrannú stanicu, sa postavil primátor Banskej Štiavnice. Hoci je tam len jedna nemocničná budova, naozaj nevieme, koľko je v nej nemocníc. To však je ich vnútorný problém...

Moderátorka: ***Pani Martináková, už ste hovorili o poslancekom prieskume a naznačili ste, že by sa mohol skončiť aj trestným oznámením....***

Poslankyňa Z. Martináková: Myslím, že áno - ak tam naozaj niečo nájdeme, čo bude v rozpore so zákonom. Hovorím aj o tom, aby sa tí, ktorí sa cítia poškodení, vzopreli celému tomuto procesu, pretože naozaj je to do neba volajúca nespravodlivosť. Ide tam ešte o jednu vec. Rýchla zdravotná služba sa hradí zo zdravotného poistenia a je veľmi dobre platená. Tie nemocnice, ktoré chceli fungovať v regiónoch, mohli poskytovať túto službu a príspevky na rýchlu zdravotnú službu mohli byť príjmom regionálnej nemocnice, ktorá mohla poskytovať potrebné komplexné služby. Teraz budú mať obrovské finančné problémy, o ktorých pán minister veľmi dobre viete. Túto lukratívnu službu však získavajú firmy, za ktorými sú finančné spoločnosti, a tie sa dostávajú do zdravotníctva prostredníctvom vašich zákonov. To je už naozaj známa pesnička...

Moderátorka: ***Pán minister Zajac, nebolo vhodnejšie uprednostniť spomínané nemocnice?***

Minister R. Zajac: V prvom rade ten, ktorý prevádzkuje záchrannú službu, nedisponuje rozhodnutím, kam zavezie pacienta. O tom bude hovoriť integrovaný záchranný systém, pričom malé nemocnice väčšinou nie sú tak vybavené, aby mohli prijímať ťažko zranených pacientov. To je prvý omyl. Druhý omyl: podmienky sú štandardné. Preto aj bolo 32 úspešných a 14 neúspešných. V druhom kole tí neúspešní môžu byť úspešní, preto súhlasím s tým, aby neuvolňovali svojich ľudí, aby si ich chránili, aby im pomohli.

Moderátorka: ***Môžete garantovať, že ak sa nemocnica bude v druhom kole uchádzať o stanicu rýchlej zdravotnej pomoci a splní všetky podmienky, že naozaj bude...***

Minister R. Zajac:... ale musí mať najlepšiu ponuku, pretože sa naďalej bude vyhodnocovať kvalita ponúk. Podľa mňa záver bude taký, že nebude dostatok kvalifikovaných ľudí, urgentných lekárov, záchranárov, anesteziológov, že...

Moderátorka: **A dokážu ich získať tie finančné skupiny, ktoré uspeli v prvom kole?**

Minister R. Zajac: Domnievam sa, že problémom nebudú ani tak peniaze, ani sanitky, ale že úzkym hrdlom budú práve ľudia. Preto aj z hľadiska finančných skupín je to pomerne riskantná operácia, lebo môžu prísť o veľké peniaze. Viete, ja nerozlišujem finančné skupiny. Nie sú to trestanci. Ide o firmy, ktoré podnikajú, zamestnávajú desaťtisíce ľudí, platia dane. Či je to Penta, J&T, Slavia Capital, Siemens, Volkswagen, to je dnes jedna silná podnikateľská skupina. Nikoho nemožno vopred démonizovať, lebo to nie sú ľudia, ktorí by nosili peniaze v igelitkách. Každý musí zodpovedať za svoje kroky: minister, ministerstvo, nemocnice, poslanci, finančné skupiny. Aký je rozdiel medzi Siemensom a Pentou, naozaj neviem posúdiť, či sú to len biele goliere, alebo či sú to nejakí zločinci. Pri takýchto vyjadreniach o nich by som bol strašne opatrný, pretože majú aj veľmi veľa dobrých právnikov.

Poslankyňa Z. Martináková: Určite. Nikto, kto má len trochu zdravý rozum, nemôže protestovať proti tomu, že tu pôsobia finančné skupiny, ktoré fungujú v každej spoločnosti, aj v našej, a je dobré, že tu sú. Fungujú na základe, že investujú do toho, čo im prinesie zisk. Keď sa spúšťala šesťica vašich zákonov sme kládli otázku, do akej miery sa pustia aj finančné skupiny, aj kapitál do zdravotníctva, teda do akej miery to bude ochraňovať štát, aby sa zo zdravotníctva nestal čistý obchod. Túto otázku nikto nezodpovedal. Dnes sa do zdravotníctva pustili finančné skupiny a mnohé veci sú šité tak, aby boli uprednostňované. Tvrdím, že výborové konanie na stanici záchrannej služby je šité tak, aby stačila na úspech finančná hotovosť. Pýtam sa, či finančná skupina ide prevádzkovať túto službu preto, aby bola nezisková? Ide to robiť preto, aby investícia, ktorú do nej vloží, sa jej vrátila.

Moderátorka: **Pán minister, reagujte...**

Minister R. Zajac: Mňa sa nepýtajte, spýtajte sa tých finančných skupín. Chodte k nim na poslanecký prieskum a pýtajte sa ich. Keď som sa ich ja pýtal, prečo idú do zdravotníctva, odpovedali, že je to veľmi zaujímavý- beh na dlhé trate. V rámci neho vytvoria efektívnejší systém. Pani poslankyňa, vrelo vám odporúčam, aby ste sa na to spýtali ich a nie mňa, lebo ja nie som konateľ finančných skupín, ani ich bábka, ani ten, čo za nich rozhoduje.

Poslankyňa Z. Martináková: Keď ste tie zákony spúšťali, pýtali sme sa vás, či si nevytvoria navzájom prepojené reťazce, v ktorých sa bude dať v určitom časovom horizonte dobre zarábať. Vtedy ste povedali, že vy ani neviete, čo je Penta, že nepoznáte pozadie, ktoré za tým funguje. Prejde rok, dva, všetko priznáte. Minister R. Zajac: Viete, pani poslankyňa, niekto podniká v zdravotníctve, iný v železničnej doprave, ďalší dodáva prístroje. Predstava, že svetová firma dodá za 70 miliónov magnetickú rezonanciu, aby vyprodukovala stratu, je z oblasti vtipov. To znamená, že každý podniká v niečom. Vy poznáte iné typy podnikateľov, ja iných, ale ak máte problém s finančnými skupinami, bolo by najpochvejšie sa ich priamo spýtať.

Moderátorka: **Uvidíme, ako sa skončí poslanecký prieskum...**

Minister R. Zajac: Aj poslanci sa musia správať podľa nejakých regúl, ktoré im dal výbor národnej rady. Bolo ich tam šesť alebo sedem a minimálne štyria zatiaľ vyslovili spokojnosť s tým, že sme im boli otvorení.

Poslankyňa Z. Martináková: Naše požiadavky budú veľmi konkrétne a podrobné a dúfam, že sa k nim naozaj dostaneme. Faktom je, že nemocnice, ktoré disponovali všetkým, čo bolo v podmienkach výborového konania, nedostali záchranne stanice, ale ich dostali spoločnosti s veľmi zvláštnym pozadím. Preto to treba veľmi podrobne preskúmať a urobiť v tom poriadok.

Minister R. Zajac: Súhlasím.

(udo)

(Beseda je redakčne spracovaná.)